

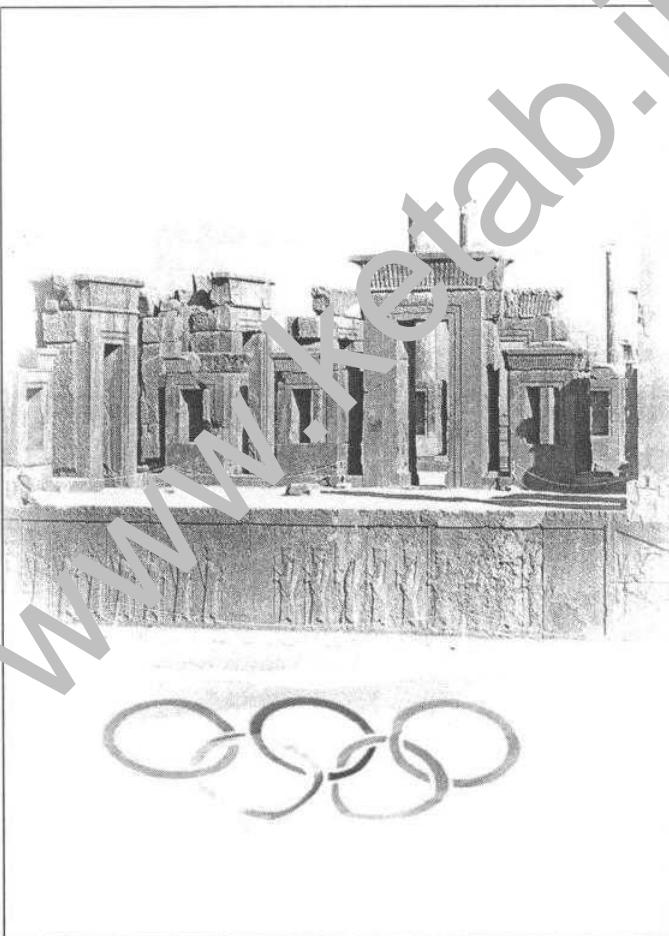
۱۴۰۲

به نام خداوند جان و خرد

تاریخ تزبیت بدنی و ورزش

(ویرایش جدید)

الهام فرهادفر

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

تاریخ تربیتبدنی و ورزش (ویرایش جدید)

الهام فرهادفر

وبراستار ادبی: ناصر فتوگرافی

نوبت چاپ: پنجم - بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری - ۲۰۰ صفحه

سهم آرای: کیانقش (حسینی لر)

شماره: ۶-۱۰۰-۹۶۴-۲۰۶-۹۷۸

فروش: ۱۷۳

کلیه حقوق برای نشر محفوظ است.

ناشر همکار، نشر ورزش

قیمت: ۱۴۹۰۰ تومان

مرکز بحث و فروشگاه: تهران، خیابان انقلاد، ابتداء خیابان فخر رازی، گوچه نیک پور، بلاک ۶
تلفن: ۰۴۴۸۱۲۴۳-۶۶۴۸۱۲۴۳
varzesh_pub@yahoo.com

نیامبر: ۶۶۹۷۴۱۶۲

سرشناسه : فرهادفر، الهام، ۱۳۶۰

عنوان و نام پدیدآور : تاریخ تربیتبدنی و ورزش (ویرایش جدید) / الهام فرهادفر

مشخصات نشر : تهران: بامداد کتاب: نشر ورزش، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۰۰ ص: مصور

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۶-۱۰۰-۶

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع

: تربیتبدنی -- تاریخ -- ورزش

ردیبلندی کنگره : ۴۷۲۱۱/۲۴۲ تا ۱۳۹۴

ردیبلندی دیوبی : ۰۹۷۹۶

شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۵۱۱۷۹

فهرست

فصل ۳ / بررسی تاریخ تربیتبدنی در قرون وسطی	۶	مقدمه مؤلف .....
۷۳	۷	سخن ناشر .....
۷۴	۸	پیشگفتار .....
۷۵	۹	فصل ۱ / بررسی مفاهیم و تعاریف .....
۷۵	۱۱	اهمیت ورزش .....
۷۶	۱۱	رده‌بندی ورزش .....
۷۷	۱۱	مسابقه‌ای .....
۷۹	۱۱	رقابتی .....
۸۱	۱۱	مهارتی .....
۸۳	۱۲	ورزش و تدبیر .....
۸۵	۱۲	هنر و ورزش .....
۸۶	۱۲	ورزش در تمدن گذشته ایران .....
۸۷	۱۳	فصل ۲ / بررسی تاریخ تربیتبدنی در اروپا – آستان .....
۸۸	۱۴	علمی و تربیت در جوامع کهن .....
۸۹	۱۵	چگونگی آموزش .....
فصل ۴ / بررسی تاریخ تربیتبدنی در اروپا – آمریکا		۱۷
۹۳	۱۸	علمی و تربیت در مصر قدیم .....
۹۴	۲۱	علمی و تربیت در بین‌النهرین .....
۹۴	۲۲	علمی و تربیت در چین .....
۹۵	۲۶	علمی و تربیت در هند .....
۹۷	۳۰	علمی و تربیت در ایران باستان .....
۹۷	۳۳	علمی و تربیت در یونان .....
۹۸	۳۳	یونان هومری .....
۱۰۰	۳۵	علمی و تربیت در اسپارت .....
۱۰۱	۴۰	علمی و تربیت در آتن قدیم .....
۱۰۱	۴۶	مسابقات ورزشی پان‌هلنیک .....
۱۰۲	۴۷	مسابقات المپیک عهد باستان .....
فصل ۵ / بررسی تاریخ تربیتبدنی در ایران	۴۷	علمی و تربیت در آتن جدید یا عصر طلایی .....
۱۰۵	۵۶	علمی و تربیت در روم .....
۱۰۶	۵۷	روم قدیم .....
۱۰۷	۶۱	روم جدید .....
۱۰۹		
فصل ۶ / بررسی تاریخ بازی‌های المپیک قدیم و جدید		
۱۱۱		
۱۱۲		

۱۴۰.....	اسکواش راکت.....	۱۱۳.....	ورزش‌های پایه.....
۱۴۰.....	اسکواش تنیس.....	۱۱۳.....	دو و میدانی.....
۱۴۱.....	اسکواش در ایران.....	۱۱۴.....	المپیک باستان.....
۱۴۱.....	بدمیتون.....	۱۱۵.....	دو و میدانی در ایران.....
۱۴۲.....	تنیس.....	۱۱۶.....	انواع دوها.....
۱۴۴.....	تنیس در ایران.....	۱۱۷.....	ماراون.....
۱۴۴.....	تنیس روی میز.....	۱۱۷.....	شنا.....
۱۴۶.....	پینگ‌پنگ در ایران.....	۱۱۹.....	ژیمناستیک.....
۱۴۶.....	ورزش‌های آبی.....	۱۲۰.....	ژیمناستیک در ایران.....
۱۴۶.....	قایقرانی.....	۱۲۱.....	وزن برداش.....
۱۴۶.....	انواع رشته‌های قایقرانی.....	۱۲۳.....	وزنه برداری در ایران.....
۱۴۸.....	قایقرانی در ایران.....	۱۲۳.....	ورزش می‌بادو.....
۱۴۸.....	واترپلو، نجات غریق.....	۱۲۳.....	فوتبال.....
۱۴۹.....	تاریخچه در ایران.....	۱۲۳.....	بازی‌های زمان باستان.....
۱۴۹.....	غواصی.....	۱۲۴.....	فوتبال در قرون وسطی.....
۱۵۲.....	ورزش‌های زمستانی.....	۱۲۵.....	کالسیو فیورتنیو.....
۱۵۲.....	اسکی.....	۱۲۶.....	فوتبال امروزی.....
۱۵۲.....	اسکی در ایران.....	۱۲۷.....	راغبی.....
۱۵۳.....	ورزش‌های زورآزمایی.....	۱۲۷.....	ورزش‌های میدانی با چوب.....
۱۵۳.....	کشتی.....	۱۲۷.....	گلف.....
۱۵۴.....	کشی در ایران.....	۱۲۸.....	هاگی.....
۱۵۴.....	کشتهای محلی در ایران.....	۱۲۹.....	تاریخچه کریکت.....
۱۵۵.....	هر دو تین کشته‌گیران جهان.....	۱۳۱.....	بیسیال.....
۱۵۵.....	مشهور رین کشی گیران ایران.....	۱۳۲.....	بیسیال در ایران.....
۱۵۶.....	جوادو.....	۱۳۲.....	ورزش‌های محوطه‌ای با توب سنگین.....
۱۵۸.....	جوادو در ایران ..	۱۳۳.....	بسکتبال.....
۱۵۹.....	پرورش اندام.....	۱۳۴.....	بسکتبال در ایران.....
۱۶۱.....	ورزش‌ها و هنرهای رزمی.....	۱۳۵.....	هندبال.....
۱۶۱.....	مشتزنی.....	۱۳۶.....	هندبال در ایران.....
۱۶۲.....	بوکس در ایران.....	۱۳۷.....	والیبال.....
۱۶۳.....	تکواندو.....	۱۳۸.....	والیبال در ایران.....
۱۶۵.....	ووشو.....	۱۳۸.....	فوتسال.....
۱۶۶.....	کونگ فو.....	۱۳۹.....	فوتسال در ایران.....
۱۶۸.....	کاراته.....	۱۴۰.....	ورزش‌های محوطه‌ای با توب سبک و راکت.....
۱۶۹.....	کاراته در ایران.....	۱۴۰.....	اسکواش.....

۱۸۲	دارت	۱۷۰	ورزش‌های با اسلحه
۱۸۴	دارت در ایران	۱۷۰	شمیزی‌بازی
۱۸۴	شطرنج	۱۷۱	شمیزی‌بازی در ایران
۱۸۵	دومینو	۱۷۲	تیراندازی با کمان
۱۸۷	تخته‌نرد	۱۷۳	تیر و کمان در ایران باستان
۱۸۸	تخته‌نرد در ایران	۱۷۴	تیراندازی با اسلحه گرم (تفنگ بادی)
۱۸۹	یوگا	۱۷۵	چوگان
۱۹۰	ورزش پیلاتس	۱۷۶	چوگان نوین
۱۹۱	پیلاتس در ایران	۱۷۷	ورزش‌های با چیله نقطه
۱۹۱	ورزش‌های بومی و بازی‌های محلی	۱۷۷	دوچرخه سواری
۱۹۱	ورزش باستانی (بهلوانی)	۱۷۷	دوچرخه سواری در ایران
۱۹۵	ورزش‌های تفریحی و سرگرمی	۱۷۸	اتومبیل رانی و موتورس ری
۱۹۵	فوتبال دستی	۱۷۹	اتومبیل رانی در ایران
۱۹۶	فوتبال دستی در ایران	۱۷۹	ورزش‌ها و بازی‌های مهارت
۱۹۶	استونکر	۱۸۲	ریف
۱۹۹	منابع	۲	بیلیارد
			بولینگ
			بولینگ در ایران

مقدمه مولف

تاریخ تربیت بدنی یکی از پیش‌نیازهای درسی رشته تربیت بدنی است که در میهن ما نیز به عنوان یکی از مهم‌ترین دروس به همه دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی تدریس می‌شود. دانشجویان تربیت بدنی عمده مطالب این کتاب را به طور تخصصی در برنامه درسی خود مطالعه می‌کنند، اما مطلب جدیدی که این کتاب به آنها می‌دهد این است که آنان فرصت می‌یابند با نگاهی کلی و تقریباً همه‌جانبه به موضوعات تخصصی رشته بنگرند. ضمن این که برخی از توضیحات ممکن است تازگی داشته باشد. از سوی دیگر یک ندریس خوب، یک کتاب مناسب و یک آموزش علمی موثر می‌تواند دانشجو را با شوق و علاقه به یادگیری و ادامه استعدادهای او را شکوفا سازد. نویسنده این کتاب بر آن است که با عنایت پروردگار کتابی سه و روان را در اختیار دانشجویان عزیز قرار دهد و نگرانی آنها از نوشتن جزو و یا مراجعه به کتب متعدد را بسیار فرازد.

چشم‌داشت مولف از خانه‌مان و راستان همراه این است که مشکلات باقی‌مانده در کتاب را که با وجود تلاش فراوان ممکن است از دیدن مانع باشد؛ به طور مستقیم یادآوری کنند تا در چاپ‌های بعدی کتاب بدان‌ها اهتمام و اصلاحات لازم معمل شوند. این بزرگواری را پاس می‌دارم و به نیکویی از آن استقبال می‌کنم.

تقدیم به

پدر و مادر بزرگوار و همسر عزیزم که با شکیبیاد... در تمام مراحل زندگی،
یاری ام کردند،
و تقدیم به تنها گل زندگی ام... راید...

پیکام و مانگار در پیوند ورزش با دانش

سپاس ایزد جهان افس راست. آن که اختیان رخشان به پرتو روشنی و پاکی او تابنده‌اند و چرخ گردون به خواست و فرمان او باینده سر زندگان که پرستیدن اوست سزاوار.

خداآوند را شاکریم که توفیت اراده خدمات فرهنگی آموزشی در گستره فرهنگ میهن اسلامی را به ما ارزانی داشت و از برکت این مذکور انتهایاً توانستیم با نشر آثار متعدد در حیطه علوم ورزشی و تربیت بدنی انتقال تجارت علم و آموزشی دانشمندان و سایر اساتید و همکاران گرامی را به آحاد جامعه و تمام نقاط کشور فراهم کنیم.

استقبال کم‌نظری اساتید و دانشجویان و ورزشگان از آثار ارایه‌شده رسالت ما را در برابر جامعه ورزش سنجین‌تر کرد و ما را برا آن داشت تا گام‌های ستحکم در راه نشر آثار غنی و ارایه کتاب‌هایی با قیمت مناسب و کیفیت بالا در مسیر اهدای به پیش ببریم و خشنودیم که گام‌های اولیه را با استواری هر چه تمام‌تر در راه نشر آثار برآزید برداشته‌ایم و اعتقاد به خشنودی خداوند از اعمال و کردارمان داریم.

در این راستا و برای دستیابی به اهداف، تمامی توان خود را به کار گرفتیم تا با کمک نیروهای متخصص و ماهر کتاب‌هایی منتشر کنیم که از نظر محتوای علمی بسیار بوده و نیاز جامعه ورزشی کشور را برطرف سازد؛ و این میسر نمی‌گردد مگر با تلاش بی‌وقفه و خستگی ناپذیر واحدهای مختلف این انتشارات.

موقیت این انتشارات بدون همفکری و همیاری صاحب‌نظران فن و دست‌اندرکاران دانش تربیت بدنی و علوم ورزشی میسر نمی‌گردد؛ بنابراین از پیشنهادات و انتقادهای سازنده شما استقبال می‌نماییم و به دیده منت داریم که در این راه، بار و همگام ما باشید.

مهندی صادقی

بهار ۱۳۹۵

پیشگفتار

کتابی که هم‌اینک پیش روی شماست، دستاورد سال‌ها تدریس و تحقیق در دانشگاه و نیز استفاده از منابع مکتوب علمی و روزآمد در خصوص تاریخ تربیت‌بدنی است. کمبود اطلاعات درباره تاریخ پیدایش تربیت‌بدنی به‌ویژه در نزد دانشجویان رشته تربیت‌بدنی، که انتقال‌دهندگان اصلی این علم در حوزه‌های ورزش آماتور و قهرمانی و نیز معلمان و مریبان ورزشی که در تلاش برای افزایش اطلاعات ورزشی در سطح مدارس و باشگاه‌ها هستند، انگیزه اصلی تالیف این کتاب است. این انگیزه زمانی قوت گرفت که معلوم شد منابع اندک فارسی‌زبان در دسترس - مخصوصاً در بخش دوم کتاب - نیز بسیار قدیمی و برخی اطلاعات علمی صحیح نداشتند. هر چند محتوای کتاب برای درس «تاریخ تربیت‌بدنی» در رشته تربیت‌بدنی طراحی شده است، برای تمام مریبان سطوح مدرسه‌ای، باشگاهی و ورزشکاران مفید خواهد بود. همچنین رشته‌های دیگر روزشی به‌طور مفصل در بخش دوم بررسی می‌شود.

هدف از طبقه‌بندی ورزش را این می‌دانیم که راحت‌تر و سریع‌تر بتوان با ورزش‌های مختلف و چگونگی وجود آمدن آنها آشنا شد. در این کتاب رده‌های مختلف ورزشی بر اساس برخی شbahت‌های ظاهری به هفده گروه اصلی طبقه‌بندی شده است. الگوی این طبقه‌بندی از کتاب واژگان جامع ورزشی (پازارگادی و تفنگدار، ۱۳۷۰) گرفته شده است. ممکن است از این طبقه‌بندی انتقاد شود که با در نظر گرفتن ویژگی‌های مختلف، هر ورزش را می‌توان در بیش از یک گروه قرار داد. برای نمونه شنا علاوه بر اینکه جزو ورزش‌های آبی است، در گروه ورزش‌های بیهوده قرار داده شده است و یا تیراندازی را جزو ورزش‌های با اسلحه یا جزو ورزش‌های مهارت ظریف می‌توان قرار داد و مثال‌های دیگر. در پاسخ باید گفت که نگرش افراد نسبت به ویژگی‌های هر ورزش متفاوت است. در نتیجه هر ورزش را در گروه‌های متفاوت می‌توان قرار داد. با توجه به اهمیتی که مولف برای هر رشته ورزش در نظر داشته آن را در مناسب‌ترین گروه از نظر آن ویژگی قرار داده است. تاکید می‌شود که این طبقه‌بندی قراردادی است و تعیین در آن، تغییری در ماهیت ورزش‌ها ایجاد نخواهد کرد.

در پایان لازم از ناشر محترم و تمام عزیزانی که در مراحل مختلف چاپ و نشر کتاب زحمت کشیده‌اند سپاسگزاری و برای همه آنها از درگاه خداوند پیروزی و بهروزی آرزو کنم.